

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д.изк. Петер Цанев,

Катедра Психология на изкуството и художествено образование,

Национална художествена академия, София

Професионално направление 8.2 Изобразително изкуство

относно дисертационен труд на тема:

ИЗКУСТВО И ПОЙЕЗИС. ФИЛОСОФИЯ НА ОБРАЗА И ФИЛОСОФСКА
ФИГУРОЛОГИЯ. ОПИТИ ПО ЕПИСТЕМОЛОГИЯ НА ОСНОВАНИЯТА НА
ТЕОРИЯТА НА ИЗКУСТВОТО

от

доц. д-р Боян Красимиров Манчев

за присъждане на научната степен доктор на науките
в професионално направление 8.1 Теория на изкуствата

През последните 20 години Боян Манчев се утвърди като един от най-интересните български мислители със специфична интелектуална аура. Теоретичните текстове и полемичното присъствие на Манчев съчетават изисквана ерудиция и завладяваща реторика. Задълбочените познания на Манчев върху античната и модерната философия на изкуството кореспондират с изключително проникателен поглед върху развитието на съвременното изкуство, а също и на най-актуалните тенденции на неговото теоретично интерпретиране.

Искам да заявя, че съм възхитен от появата на тази дисертация в областта на теорията на изкуството. В голямата диалектика между лишаването от философски права на изкуството и философското овластяване на идеите за изкуството - ако мога да използвам тази известна формулировка на Артър Данто - оригиналната философска програма на Манчев предлага нов интелектуален път за философското бъдеще на изкуството.

Много малко автори в световен план се осмеляват да разположат концептуалната структура на своите изследвания в сякаш непроходимата зона между изкуствознанието, философската критика на изкуството и философията на изкуството. Респектиращите усилия на Манчев като теоретик на изкуството са свързани с предизвикателството да разкрие структурата на философската същност в творческия акт, която поражда идеята за изкуството.

Търсенето на епистемологичните основания на творбата на изкуството в произхода на образа като модус и ситуация в творческия акт, който днес преобръща нашите представи за неговото възможно конституиране като динамична човешка виртуалност, във философският анализ на Манчев разпрострян от Платон, Аристотел и Фичино през Кант и Фихте до Батай и Делюз, хомологично съвпада с анализа на концептуалните структури, които пораждат "философската фигуурология" като вътрешен динамичен персонаж и вечен магически инструмент на твореца.

Боян Манчев е доцент по направление 2.3 Философия, в департамент „Изкуствознание и история на културата“ на Нов български университет (от 2021 г. в департамент „Изящни изкуства“), гост-професор в Берлин, САЩ и Токио.

Дисертационният труд „Изкуство и пойезис: философия на образа и философска фигуурология. Опити по епистемология на основанията на теорията на изкуството“ се състои от три отделни части, всяка от които има свое самостоятелно значение: студията „Другият произход на изкуството“ [« L'autre origine de l'art », 2021] и книгите „Изменението на света. За една радикална естетика“ [L'altération du monde. Pour une esthétique radicale, 2009 / 2020] и „Новият Атанор. Начала на философската фантастика“ (2020). Дисертационният труд е с обем 390 страници и библиография, включваща 410 заглавия (196 заглавия на кирилица) и (214 заглавия на латиница).

Хипотезата на Манчев е, че модалната аксиоматика на идеята за изкуство открива своя енергетичен потенциал в идеята за творчеството. Според него, извън привидно тавтологичния характер на това твърдение, дължащо се на банализацията на идеята за творчество, трябва да мислим възможността за формиране на идеята за изкуство като неотделима от разгръщането на една нова онтологическа модалност, чиято привилегирована изява е именно идеята-практика на изкуството (с. 27). Изкуството става привилегированият модус на нова модалност на света (модалност на свят, но и модалност за свят), която именно може да бъде схваната чрез идеята за творчество или пойезис.

Научни приноси на дисертационния труд

Аз съм напълно съгласен с формулираните научни приноси. Особено ценен според мен е предложеният модел на философската фигуурология, имащ двойната функция на епистемологичен инструмент и метод на четене и интерпретация на образи. Моделът на философската фигуурология допълва хипотезата за конститутивната роля на философията за формирането на автономна идея за изкуство в модерността с предположението за художествена или пойетическа модалност на формирането на философските понятия и концепции, както и за нейната роля за самолегитимацията на философската практика.

Публикации отразяващи тезите на дисертационния труд

Съчиненията, които съставляват трите части на труда, са вече публикувани и са доразвити в дисертационния труд.

Автореферат

Авторефератът отговаря по обем и съдържание на необходимите изисквания.

Критични бележки и препоръки

Нямам никакви критични бележки и препоръки към представената дисертация.

Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията за придобиване на научни степени.

Давам положителна оценка на дисертационния труд и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди научната степен доктор на науките на доц. д-р Боян Красимиров Манчев по професионално направление 8.1 Теория на изкуствата.

2/08/2022

София

проф. д.изк. Петер Цанев